

Predlog spremembe 1

Gilles Lebreton, Angelo Ciocca, Paola Ghidoni, Elena Lizzi

v imenu skupine ID

Poročilo

A9-0281/2023

Emma Wiesner

Evropska strategija za beljakovine
(2023/2015(INI))

Nadomestni predlog resolucije (člen 181(3) Poslovnika) k predlogu nezakonodajne resolucije A9-0281/2023

Resolucija Evropskega parlamenta o evropski strategiji za beljakovine

Evropski parlament,

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. aprila 2018 o evropski strategiji za spodbujanje beljakovinskih poljščin – spodbujanje pridelave beljakovinskih rastlin in stročnic v evropskem kmetijskem sektorju¹,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 24. marca 2022 o potrebi po nujnem akcijskem načrtu EU za prehransko varnost v EU in zunaj nje zaradi ruskega napada na Ukrajino²,
 - ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 15. novembra 2022 z naslovom Za močan in trajnosten sektor alg EU (COM(2022)0592),
 - ob upoštevanju členov 119, 120, 168 in 169 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
 - ob upoštevanju poročila Komisije z dne 22. novembra 2018 o razvoju rastlinskih beljakovin v Evropski uniji (COM(2018)0757),
 - ob upoštevanju mnenja Odbora za ribištvo,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja (A9-0281/2023),
 - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
- A. ker so beljakovine bistvenega pomena za ljudi in živali ter so zato nepogrešljiv sestavni del živil in krme, ki se vsakodnevno uživajo;
- B. ker sta pandemija COVID-19 in ruska invazija na Ukrajino močno vplivali na evropsko in svetovno trgovino in jasno pokazali, da mora EU diverzificirati svoje verige preskrbe s hrano in krmo, da bi povečala avtonomijo in zmanjšala odvisnost od dobave surovin od samo enega ali nekaj tujih dobaviteljev ter povečala domačo proizvodnjo rastlinskih

¹ UL C 390, 18.11.2019, str. 2.

² UL C 361, 20.9.2022, str. 2.

beljakovin in splošno odpornost svojega beljakovinskega sektorja;

- C. ker EU proizvede 77 % krmnih beljakovin, ki jih porabi (do 96 % za krmo z nizko vsebnostjo beljakovin in 89 % za krmo s srednjo vsebnostjo beljakovin); ker pa le 29 % surovin z visoko vsebnostjo beljakovin, potrebnih za uravnoteženje živalske krme, izvira iz EU; ker je zato EU močno odvisna od uvoza rastlinskih proizvodov z visoko vsebnostjo beljakovin iz držav nečlanic EU, zaradi česar se EU zanaša na uvoz soje in sojine moke iz Združenih držav Amerike in Južne Amerike;
- D. ker se je pridelava beljakovinskih rastlin v EU v zadnjih desetih letih sicer izboljšala, vendar je primanjkljaj v domači proizvodnji še vedno velik, zaradi česar je že tako velika odvisnost EU od uvoza poljščin, bogatih z beljakovinami, iz držav nečlanic EU še večja;
- E. ker stročnice in travišča prispevajo k ohranjanju in izboljšanju kakovosti in rodovitnosti tal, povečujejo biotsko raznovrstnost, vežejo ogljik in dušik ter prispevajo k zadrževanju vode; ker je stročnice mogoče gojiti z manj kemičnih gnojil zaradi njihove simbioze s talnimi bakterijami; ker gojenje stročnic kljub nizki gospodarski donosnosti pozitivno prispeva k blaženju podnebnih sprememb in drugih vplivov na okolje ter zmanjšanju pojavljanja plevela;
- F. ker bi nove metode gojenja lahko imele osrednjo vlogo pri povečanju donosnosti s povečanjem pridelka, povečanjem vsebnosti beljakovin in kakovosti, zaradi česar bi se lahko pridelki prilagodili regionalnim pogojem, tako da bi bili bolj odporni na vremenske pogoje in patogene;
- G. ker skupna kmetijska politika (v nadaljevanju: SKP) omogoča podporo pridelavi beljakovinskih poljščin in travinja;
- H. ker ob predelavi beljakovinskih rastlin in travinja nastajajo stranski proizvodi, ki se jih lahko uporabi za različne namene, na primer kot gnojila ali živalsko krmo; ker je stranski proizvod živinoreje dragoceno gnojilo, kar povečuje odpornost proizvodnje hrane; ker dušik, potreben za pridelavo pridelkov, večinoma zagotavljajo sintetična gnojila, katerih proizvodnja je draga in energetsko intenzivna; ker snov RENURE (REcovered Nitrogen from manURE; dušik, vnovič pridobljen iz gnoja) kot del sistemov ravnanja z gnojem in varne uporabe blata iz čistilnih naprav povečuje učinkovitost virov;
- I. ker lahko živinoreja proizvede visoko biorazpoložljive beljakovine za prehrano ljudi; ker zdrava prehrana temelji na raznolikosti in uravnoteženosti, kar za večino ljudi vključuje uživanje mesa;
- J. ker se s pridelavo vseh vrst kmetijskih pridelkov, tudi beljakovinskih poljščin, proizvaja biomasa, ki je večinoma neužitna za ljudi (en kilogram rastlinskih beljakovin ustvari približno tri do pet kilogramov biomase, ki je užitna samo za prežvekovalce);
- K. ker uživanje lokalno in trajnostno proizvedenih živalskih beljakovin prispeva k prehranski varnosti EU in povečuje vitalnost evropskih podeželskih območij; ker se živalske beljakovine v EU proizvajajo v skladu z nekaterimi najvišjimi standardi trajnostnosti na svetu, pri čemer se upoštevajo dobrobit živali, podnebje in okolje; ker

so živalske beljakovine pomemben del uravnotežene prehrane; ker je živinorejska industrija v EU močno odvisna od uvoza rastlin z visoko vsebnostjo beljakovin, ki so pridelane na ornih zemljiščih zunaj EU;

- L. ker spodbujanje evropske prehranske odpornosti in varnosti z uživanjem živalskih beljakovin, proizvedenih v EU, prispeva k bolj trajnostni svetovni proizvodnji ter nagrajuje strokovno znanje in odličnost evropskih rejcev, katerih dohodki redko odražajo njihova prizadevanja, da bi upoštevali dobrobit živali, antimikrobično odpornost, ohranjanje krajine in kulturno dediščino, medtem ko so zavezani proizvodnji zelo kakovostnega mesa po dostopnih cenah;
- M. ker so beljakovine živalskega izvora zelo kakovostne beljakovine in so najbolj biološko dostopen vir beljakovin za ljudi, kar je zlasti pomembno za plodnost žensk ter njihovo zdravje in zdravje otrok, mladostnikov in starejših ali slabotnih oseb; ker je tradicionalno uživanje živalskih beljakovin v obliki mesa, sira ali mleka del kulturne dediščine evropske celine; ker to pomembno prispeva k bruto domačemu proizvodu v državah članicah EU;
- N. ker je ekstenzivna živinoreja, zlasti na oddaljenih in gorskih območjih, zelo trajnostna dejavnost in prispeva k ohranjanju poseljenosti;
- O. ker lahko trajnostne beljakovine iz vodnih živali in akvakulture prispevajo k svetovni prehranski varnosti, prehrani ter zdravemu in uravnoteženemu prehranjevanju; ker lahko ima intenzivna akvakultura, zlasti zunaj EU, pogosto različne negativne vplive na okolje, kot so posledice uporabe kemikalij ali antibiotikov; ker lahko alge pomagajo zmanjšati negativne vplive akvakulture na okolje;
- P. ker Uredba (EU) 2015/2283³ dovoljuje uporabo žuželk za prehrano ljudi, čeprav študija Evropske agencije za varnost hrane, ki jo je naročila sama Komisija, opozarja na znatna morebitna tveganja za zdravje; močno priporoča, da se med drugim izvedejo nadaljnje raziskave in zbirajo podatki o parazitih, patogenih za človeka, in onesnaževalih; ker v zvezi s tem ni bilo izvedenih dovolj raziskav in ker potrebni podatki še niso bili zbrani;
- Q. ker se je v zadnjih letih razvil trg za trajnostno proizvedene beljakovine, zlasti beljakovine rastlinskega in živalskega izvora; ker proizvodnja teh beljakovin evropskim kmetom in proizvajalcem hrane ponuja številne priložnosti; ker rastlinske beljakovine med potrošniki že uživajo visoko in naraščajoče povpraševanje, so dobro sprejete in tehnološko zrele;
- R. ker potrošniki pozivajo k večji preglednosti in več informacijam o prehranski trajnostnosti ter dobrobiti živali; ker ni prostovoljnih standardiziranih oznak ali izjav o proizvodu, ki bi potrjevale okoljsko trajnostnost, niti za beljakovine za prehrano ljudi niti za živalsko krmo, ali standarde o dobrobiti živali pri proizvodnji;
- S. ker je sprejetje pristopa vrednostne verige pomembno, da se ustvari dodana vrednost trajnostno proizvedenih beljakovin, zlasti beljakovin rastlinskega izvora, saj

³ Uredba (EU) 2015/2283 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o novih živilih, spremembi Uredbe (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 258/97 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Komisije (ES) št. 1852/2001 (UL L 327, 11.12.2015, str. 1).

proizvodnja lokalno pridobljenih proizvodov z visoko dodano vrednostjo krepi vrednostno verigo in spodbuja kmete k naložbam;

- T. ker morajo raziskave in inovacije na področju trajnostne proizvodnje vseh virov beljakovin vključevati kmete; ker bi se morale raziskave in inovacije bolj osredotočiti na rastlinske in živalske beljakovine, saj so se zasebne in javne raziskave in inovacije v EU v zadnjih desetletjih osredotočale predvsem na žita in oljnice;
- U. ker splošno usposabljanje in prenos znanja dosežeta le približno 10 % kmetijskih gospodarstev v EU; ker so nujno potrebne dodatne naložbe v usposabljanje in svetovalne storitve za kmete, da bi širili znanje in izkušnje o beljakovinskih poljščinah, razširili primere dobre prakse in spodbujali pridelovanje travinja ter pridobivanje beljakovin iz alternativnih virov;

Jasna potreba po celoviti strategiji EU za beljakovine, da bi se izkoristil potencial beljakovin

1. poziva Komisijo, naj nujno predstavi celovito in ambiciozno strategijo EU za beljakovine, ki bo zajemala trajnostno proizvodnjo beljakovin rastlinskega in živalskega izvora, ter vključila učinkovite ukrepe za kratko-, srednje- in dolgoročno povečanje evropske samooskrbe z beljakovinami; poudarja, da bi bilo treba dati prednost proizvodnji beljakovinskih poljščin in beljakovin rastlinskega izvora, da bi se zagotovila evropska prehranska varnost;
2. meni, da bi moral okvirni načrt EU za beljakovine temeljiti na:
 - (a) viziji za strateško in trajnostno proizvodnjo beljakovin in trgovinske tokove v EU, ki ustrezajo našim potrebam in zahtevam;
 - (b) akcijskem načrtu za vse večjo proizvodnjo in porabo rastlinskih beljakovin v EU;
 - (c) boljših pogojih za proizvodnjo rastlinskih in živalskih beljakovin v EU;
 - (d) razvoju ekonomsko in okoljsko vzdržnih sistemov beljakovin za živila in krmo;
 - (e) celostnem pristopu, ki mora vključevati kmete in celotno prehransko vrednostno verigo, ob upoštevanju morebitne dodane vrednosti krožnega gospodarstva, kadar je primerno;
 - (f) konkretnih znanstveno utemeljenih ukrepov politike za spodbujanje razvoja trajnostno proizvedenih beljakovin ter inovacij in raziskav na tem področju;

Vizija za povečano proizvodnjo beljakovin v EU

3. poudarja, da je treba z geopolitičnega in strateškega vidika ter za zagotovitev prehranske varnosti močno povečati evropske ravni odpornosti v ključnih sektorjih, kot je preskrba z živili in krmo, s čim večjim zmanjšanjem odvisnosti od kmetijskih proizvodov in virov samo enega ali nekaj dobaviteljev z močnejšo domačo proizvodnjo, hkrati pa izboljšati konkurenčnost EU, da bi preprečili koncentracijo trgov v rokah le nekaj ključnih akterjev; zato poudarja, da mora EU povečati proizvodnjo rastlinskih

beljakovin in da je to mogoče storiti le v fazah, če se bodo kmetje in trgi lahko ustrezno prilagodili;

4. poudarja, da je treba trajnostno, raznoliko in domačo proizvodnjo beljakovin priznati kot ključni vidik sistema EU za živila in krmo, da bi zagotovili zadostno razpoložljivost varnih in zelo kakovostnih živil in krme ter ohranili delujoče in odporne verige preskrbe s hrano in trgovinske tokove; poudarja, kako pomembno je doseči cilj bolj trajnostne in raznolike oskrbe z beljakovinami v prehranskem sistemu EU;
5. meni, da ima lahko pridelovanje beljakovinskih rastlin in travinja znatne koristi za kakovost tal, okolje in biotsko raznovrstnost ter da lahko ti pod določenimi pogoji zmanjšajo vnose, kot so gnojila in fitofarmaceutvska sredstva; poudarja, da ekstenzivna živinoreja, ki temelji na traviščih, tudi ustreza naravnim prehranskim potrebam živali, lahko ima pozitivne učinke na okolje in prispeva k blažitvi podnebnih sprememb; poudarja pomen žit in travinja, zlasti pašnikov s travo in deteljo, kot vira za živalsko krmo; meni, da bi lahko države članice razmislile o uvedbi okoljskih shem za stročnice in travišča ter o vzpostavitvi namenskih skladov za beljakovinske rastline, kar so nekatere države članice že storile; poudarja, da je ekstenzivna živinoreja, zlasti na oddaljenih in gorskih območjih, trajnostna dejavnost in lokalno prebivalstvo dodatno spodbuja k življenju na teh območjih;
6. poudarja, da bi moral koristen okvirni načrt za beljakovine prispevati k evropski samooskrbi z beljakovinami ter k odpornosti in prihodkom evropskih kmetov in podeželskih območij; priznava morebitno vlogo virov beljakovin v krožnem gospodarstvu; meni, da lahko upoštevanje morebitne krožnosti stranskih proizvodov in odpadkov ter zagotavljanje proizvodnje vseh razpoložljivih vrst beljakovin, zlasti rastlinskih in živalskih, prispevata k ohranjanju dobrega zdravja ljudi in olajšanju prehoda na bolj pozitivne prehranske sisteme, hkrati pa izboljšata cenovno dostopnost hrane; želi spomniti na morebitno združljivost med trajnostno živinorejo in gojenjem poljščin;
7. meni, da sta razvoj proizvodnje rastlinskih beljakovin, ki je v skladu z običajnimi evropskimi standardi in prakso, pa tudi povečanje donosnosti živinoreje ob hkratnem ohranjanju njene trajnostnosti z ukrepi, kot je povečanje krožnosti vrednostnih verig živil in krme, učinkovita načina za reševanje številnih izzivov, s katerimi se soočamo, kot sta selitev proizvodnje in prelov zunaj EU; meni, da bi kmetje lahko imeli ključno vlogo pri izgradnji odpornega sistema beljakovin, če bi imeli ustrezno podporo; priznava, da je za proizvodnjo beljakovin potreben celosten pristop k trajnostnim in odpornim prehranskim sistemom;
8. meni, da bi morali uvoženi proizvodi izpolnjevati primerljive standarde trajnostnosti, da bi zagotovili večjo konkurenčnost proizvajalcev EU in preprečili selitev proizvodnje EU v tujino;
9. meni, da je zagotovitev prehranske varnosti EU ključni cilj, ki zahteva enake konkurenčne pogoje in močno podporo evropskemu kmetijskemu sektorju; sviri pred kakršnim koli poskusom zmanjšanja števila živine, ki bi imelo nasprotni učinek;

Boljši pogoji za proizvodnjo beljakovin v EU

10. poudarja, da se prehranska varnost, s tem pa tudi proizvodnja beljakovin, začne pri kmetih, ob podpori ribičev in ribogojcev, zato morajo biti ravno oni v središču strategije, saj so ključni za izgradnjo odpornega beljakovinskega sistema; poudarja, da je donosen kmetijski, živilski in krmni sektor prvi pogoj za močen beljakovinski sektor v EU; zato poziva države članice, naj raziščejo priložnosti, s katerimi bi se pomagalo ustvariti donosen poslovni model za kmete, ki jim bo pomagal pri spreminjanju manj donosnih pridelkov v privlačne živilske in krmilne proizvode s povečanjem odpornosti pridelkov, donosa beljakovin in kakovosti beljakovin;
11. poudarja, da morajo evropsko kmetijstvo in podjetja postati bolj konkurenčni na področju beljakovin za živila in krmo ter da je kmetijski sektor odvisen od trajnostnih in cenovno dostopnih vložkov, kot so energija, krma, krmni dodatki, dober rastlinski material, gnojila in kakovostna tla; meni, da je treba za povečanje konkurenčnosti evropskih proizvajalcev beljakovin povečati spodbude in zmanjšati nepotrebna regulativna bremena za proizvodnjo beljakovin;
12. priznava pomen krmnih dodatkov za izboljšanje prebave beljakovin ter zagotavljanje pravih strategij krmljenja in spremembe sestave krme; poudarja, da je treba obdobje odobritve za krmne dodatke skrajšati in dovoliti več prožnosti; poudarja, da se pri postopku za podaljšanje odobritev ne sme tvegati, da bi se postopno opuščalo učinkovite dodatke;
13. opozarja, da brez kakovostnih rastlinskih materialov ne bo mogoče povečati proizvodnje rastlinskih beljakovin; želi spomniti, da bodo nove metode gojenja zagotovile veliko možnosti za razvoj regionalno prilagojenih rastlin in vrst, optimiziranih za evropske razmere, vključno s tistimi v najbolj oddaljenih regijah; meni, da so potrebne nadaljnje raziskave in razvoj na področju žit, beljakovinskih rastlin in trav, da bi povečali njihovo hranilno vrednost, jih bolje prilagodili lokalnim razmeram in povečali njihovo odpornost proti naravnim tveganjem;
14. poziva k hitremu sprejetju okvira, prilagojenega za nove metode gojenja, da se omogoči hitrejši razvoj novih in odpornih rastlinskih sort, tudi beljakovinskih poljščin;
15. meni, da ima obvladovanje škodljivcev in patogenov ključno vlogo pri uspešni pridelavi beljakovinskih rastlin ter so spremljanje in znanstvene raziskave o pojavu, razvoju in širjenju škodljivcev in patogenov zato bistvenega pomena; priznava, da sta priprava učinkovitih ukrepov za zmanjšanje gospodarske škode, ki jo povzročajo škodljivci in patogeni, ter razvoj alternativnih ukrepov z uporabo tehničnih inovacij, kot so precizno kmetovanje ali robotika, koristne žuželke ali pesticidi z majhnim tveganjem, pomembni za povečanje skupne evropske proizvodnje beljakovin; svari pred sprejetjem zavezujočih ciljev za zmanjšanje uporabe pesticidov, ki bi lahko ovirali donos in prihodke ter s tem privlačnost proizvodnje beljakovin;
16. meni, da gnojenje travišč z gnojem prispeva k samozadostnosti kmetov pri preskrbi z beljakovinami; meni, da je ustrezno gnojena trava še vedno daleč najcenejši, najučinkovitejši in najbolj trajnosten vir beljakovin za prežvekovalce; poziva Komisijo, naj ob upoštevanju že opravljenih okoljskih presoj nemudoma predlaga srednje- in dolgoročne politične ukrepe za zaprtje zanke hranil, na primer tako, da dovoli uporabo

alternativnih organskih proizvodov, kot so predelan dušik iz digestata, biološki odpadki, drugi proizvodi iz gnoja (RENURE) in odpadki iz živilske industrije, tako da jih razvrsti kot nadomestek za kemična gnojila; poziva Komisijo, naj to stori na podlagi znanstvenih meril in naj to spodbuja kot priložnost za kmete, da zmanjšajo svojo odvisnost od kemičnih gnojil ter povečajo krožnost na kmetijah in trajnostno živinorejo s predelavo in ponovno uporabo ostankov, kot je gnoj;

17. opozarja, da bi lahko bila proizvodnja biometana, bioplina, biogoriv ali drugih kemikalij na biološki osnovi, ki uporabljajo tokove bioloških odpadkov, dejavnik, ki prispeva k donosnejši proizvodnji, saj se zagotovijo znatni dodatni viri prihodka, ki povečajo vrednost poljščin, bogatih z beljakovinami, ter bi se tako okrepila poslovna upravičenost pridelave teh poljščin za kmete; poudarja, da bi lahko povečanje proizvodnje rastlinskih beljakovin za živila in krmo privedlo do večje uporabe stranskih proizvodov za bioenergijo in s tem do večje ekonomske vrednosti proizvodnje beljakovinskih rastlin;
18. priznava, da razvoj, pridelava in uporaba beljakovinskih rastlin pogosto zahteva nove prakse upravljanja in sodelovanje med kmeti; meni, da bi bilo treba preučiti možnost, da se v okviru skupne kmetijske politike priznajo nove organizacijske strukture;
19. poudarja, da morajo biti dolgoročni cilji opremljeni z oceno storitev, zagotovljenih družbi, da bi spodbudili naložbe v bolj zdrava tla in nove prakse kolobarjenja;

Zagotavljanje ustreznega in funkcionalnega beljakovinskega sektorja s priznavanjem komplementarne vloge rastlinskih in živalskih beljakovin v sistemu

20. poudarja znatni potencial in dodano vrednost lokalno pridelanih beljakovin rastlinskega in živalskega izvora ter dejstvo, da bo trajnostni razvoj sektorja koristil evropskim kmetom, kakovosti tal, ciklom hranil, biotski raznovrstnosti in zdravju ljudi ter je strateško pomemben za evropsko prehransko varnost;
21. poudarja, da morajo politike ustvariti enake konkurenčne pogoje za vse deležnike in proizvode ter da mora biti poraba beljakovin bolj cenovno dostopna; podpira politične ukrepe, ki potrošnikom omogočajo primerjavo geografskega porekla proizvodov, vključno s predelano hrano, in pogojev za dobrobit živali pri njihovi proizvodnji;
22. poudarja pomen voluminozne krme, kot so travišča ali detelja, zlasti v kombinaciji z živinorejo kot vira beljakovin in pozitivne dodatne koristi za biotsko raznovrstnost travišč; poziva Komisijo in države članice, naj z orodji SKP, kot so okoljske sheme, spodbudijo kmete h gojenju teh virov beljakovin; poudarja, da je reja prežvekovalcev učinkovit način za spreminjanje trajnih travišč v hrano za prehrano ljudi;
23. opozarja, da proizvodnja živalskih beljakovin z uporabo neužitnih virov za krmo, kot so suha krma ali stranski proizvodi iz predelave beljakovinskih rastlin, znatno prispeva k zmanjševanju živilskih odpadkov, zagotavlja pomembno dodano vrednost pri pridelavi beljakovinskih rastlin, poleg tega pa je ključna za zagotavljanje dinamičnih podeželskih območij, upravljanja krajine in ohranjanja okolja;
24. podpira proizvodnjo sojinih zrn v Evropski uniji kot vira rastlinskih beljakovin, ta pa bi se lahko spodbujala z naložbami v raziskave in razvoj za izboljšanje kakovosti in donosa pridelka; opozarja, da je treba zagotoviti dostop do financiranja in da je treba

kmetijskim pridelovalcem, tudi malim pridelovalcem, zagotoviti dodatno podporo, da bi se povečala proizvodnja sojinih zrn v EU; meni, da je treba opredeliti in spodbujati dobre kmetijske prakse za pridelavo sojinih zrn v EU, med drugim uporabo trajnostnih proizvodnih tehnologij in skladnost s pravili o varstvu okolja; opozarja, da je treba zmanjšati odvisnost od soje v živalski krmi iz držav nečlanice EU;

25. poudarja, da bi se morali raziskovalni programi osredotočiti na beljakovinske poljščine, ki so primerne za evropsko podnebje, rastne razmere in prehranske navade ter jih je mogoče vključiti v obstoječe sisteme kmetovanja; meni, da je treba kmete pri tem prehodu podpreti, odpraviti ovire za vstop na ta trg in kmetom pomagati izkoristiti te nove vrednostne verige;
26. poziva k več raziskavam in razvoju sort poljščin s kratkimi proizvodnimi cikli, ki zagotavljajo dodatne vire beljakovin in so primerne kot vmesni posevki v obstoječih kolobarjenjih;
27. spodbuja države članice, naj uporabijo vse razpoložljive spodbude SKP za povečanje pridelave stročnic, tudi vezano podporo, kmetijsko-okoljske ukrepe, svetovalne službe in nove sektorske programe; poleg tega meni, da bi lahko promocijske kampanje za povečanje povpraševanja po stročnicah za prehrano veliko prispevale k spodbujanju proizvodnje EU, ob hkratnem spoštovanju evropskih prehranskih navad;
28. se zaveda velikega potenciala konoplje kot trajnostne beljakovinske poljščine in priznava, da je treba omogočiti njeno gojenje in predelavo v živila in krmo;
29. poudarja pomen uporabe trajnostnih standardov za uvožene proizvode in s tem zaščite konkurenčnosti evropskih proizvajalcev in zagotavljanja preglednosti pri obveščanju potrošnikov;
30. poudarja, da evropski sektor ribištva zagotavlja pomemben vir trajnostnih zelo kakovostnih beljakovin za prehrano ljudi v obliki svežih rib; poudarja, da je treba sposobnost preživetja ribiškega sektorja izboljšati z ukrepi za pomoč ribičem, ki se poleg skokovitega povišanja cen energije že desetletja soočajo z vse večjim regulativnim bremenom EU;
31. poudarja vlogo evropskih sektorjev ribištva in akvakulture pri zagotavljanju prehranske varnosti in prehrane, ki temelji na zdravih in zelo kakovostnih beljakovinah; poudarja, da imajo lahko njuni proizvodi pomembno vlogo pri vzpostavljanju trajnostnega prehranskega sistema; poziva Komisijo, naj zagotovi, da bo prihodnja evropska strategija za beljakovine priznala vlogo sektorjev ribištva in akvakulture ter možnost za izboljšanje dobrobiti živali v sektorju akvakulture, kar lahko privede do manj bolezni, manjše uporabe antibiotikov in bolj zdravih ekosistemov, ob priznavanju, da so standardi trajnostnosti v EU že visoki; poudarja, da je treba ta sektorja vključiti v razvoj strategije za beljakovine;
32. poudarja, da je EU neto uvoznica proizvodov iz ribištva in iz akvakulture, saj se skoraj 60 % celotne količine zaužitih proizvodov v EU uvozi; zato meni, da je treba okrepiti ekonomsko vzdržnost evropskih sektorjev ribištva in akvakulture in priznati njuno trajnostnost, ob upoštevanju njihovih treh razsežnosti (gospodarske, okoljske in socialne), da bi zmanjšali vse večjo odvisnost EU od uvoza; poudarja, da sta trajnostna sektorja

ribištva in akvakulture pomembna za oskrbo EU z beljakovinami, ter predvsem pomembno vlogo malih in obrtnih ribičev ter nabiralcev lupinarjev, tako v EU kot drugod;

33. poudarja, da je redno uživanje proizvodov ribištva in akvakulture poglavitni del zdrave prehrane in da ima uživanje rib zaradi koristnih lastnosti za zdravje srca znaten potencial za obravnavanje bolezenskih stanj, povezanih s prehrano, kot so bolezni srca in ožilja; zato izraža zaskrbljenost zaradi zmanjšanja uživanja rib v EU; poziva države članice, naj povečajo vlogo proizvodov iz ribištva in akvakulture, predvsem lokalnih proizvajalcev, v svojih prehranskih politikah in programih, zlasti s spodbujanjem uživanja hrane vodnega živilja v posebnih skupinah, kot so mladi, ali celo z uvedbo ali povečanjem uživanja teh proizvodov v šolah in s programi, namenjenimi odpravljanju pomanjkanja specifičnih hranilnih snovi; poleg tega opozarja, da Direktiva 2006/112/ES⁴ državam članicam omogoča uporabo nižjih stopenj DDV za živila in povezane storitve; poziva države članice, naj glede na koristi, ki jih prinaša uživanje rib, to možnost izkoristijo za ribiške proizvode;
34. meni, da je trajnostna akvakultura pomemben način za proizvodnjo beljakovin in da so alge dober vir beljakovin za krmo; poudarja potencial za inovacije in nastajanje novih podjetij z ustvarjanjem nove krme za ribe s čim manjšim vplivom na biotsko raznovrstnost ter da obstaja potreba po nadaljnjem zmanjševanju onesnaževanja vode z akvakulturo; poudarja, da so nadaljnji razvoj in trajnostne inovacije na področju proizvodnje rastlinskih beljakovin in dopolnilnih virov beljakovin učinkovit način za reševanje številnih okoljskih izzivov, s katerimi se soočata sektorja ribištva in akvakulture EU;
35. poudarja, da lahko akvakultura in slanovodna kultura EU veliko bolj kot zdaj prispevata k trajnostni proizvodnji hrane ter zagotavljata bolj zdrave, pravičnejše in bolj trajnostne beljakovine, ki so manj odvisne od ribje krme in za katere se ne uporablja krma, pridobljena iz proizvodnje ribje moke in ribjega olja iz nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova;
36. meni, da bi bilo treba upoštevati vse potencialne vire beljakovin za prehrano živali, in sicer ob ustreznem upoštevanju naravnih prehranskih verig, če izpolnjujejo visoke varnostne standarde; je zaskrbljen zaradi visokih energetske potreb obsežnega gojenja žuželk in poudarja, da je treba analizirati učinke te prakse na okolje, zdravje, dobrobit živali ter njene socialne in gospodarske učinke;
37. zavrača uporabo žuželk za prehrano ljudi pa tudi idejo, da bi lahko bila uporaba žuželk kot vir beljakovin izvedljiva; svari pred uporabo žuželk ali stranskih proizvodov žuželk kot vira beljakovin za prehrano ljudi, ki ni označena, zlasti v predelani hrani; poziva države članice, naj uvedejo obvezen sistem označevanja živil, ki vključuje žuželke ali stranske proizvode žuželk, da bi izpolnile legitimna pričakovanja evropskih potrošnikov glede preglednosti;
38. poziva Komisijo, naj predstavi celovito oceno učinka tveganj novih živil na evropski model kmetijstva, družbo, zdravje ljudi, okolje in gospodarstvo; poudarja, da je treba

⁴ Direktiva Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (UL L 347, 11.12.2006, str. 1).

upoštevati previdnostno načelo;

39. je zaskrbljen zaradi etičnih, socialnih, okoljskih in gospodarskih vidikov celične hrane, ki se pridobiva z gojenjem celic, pridobljenih iz rastlin in živali; opozarja, da uredba o novih živilih⁵ ne ustreza svojemu namenu; zato meni, da celična hrana ne sme biti dovoljena na evropskem trgu;

Celostni pristop, ki pokriva celotno prehransko vrednostno verigo

40. poudarja, da je treba izboljšati usklajevanje in sodelovanje med deležniki v dobavni verigi v celotni vrednostni verigi, da bi premostili sedanje vrzeli med kmeti, predelovalci in trgovci na drobno; poudarja, da bi bilo treba dejavno spodbujati tesnejše skupinsko sodelovanje med vsemi akterji, zlasti z organizacijami kmetov in kmetijskimi zadrugami, da bi oblikovali verige z višjo dodano vrednostjo;
41. v zvezi s tem poziva države članice in deležnike, naj uporabijo vsa razpoložljiva pravila, predvidena v uredbi o skupni ureditvi kmetijskih trgov⁶, da bi se spodbujalo učinkovite in inovativne verige; poziva deležnike, naj oblikujejo pogodbe za dolgoročno načrtovanje proizvodnje; meni, da imajo organizacije proizvajalcev, zlasti zadruge, in medpanožne organizacije, ključno vlogo pri strukturiranju in krepitvi beljakovinskih vrednostnih verig;
42. poudarja pomen, ki ga imata sprejemanje in obveščanje potrošnikov; poudarja, da mora proizvodnja rastlinskih beljakovin izpolniti pričakovanja potrošnikov, kar narekuje nadaljnje izboljšanje teh beljakovin glede okusa, teksture, hranilne vrednosti in cene;
43. meni, da se, da bi izpolnili pričakovanja potrošnikov in zagotovili preglednost, hrane nikoli ne bi smelo označevati z izrazi, ki se uporabljajo za označevanje in trženje mesa v Evropi, ali oglaševati kot mesa, če ne temelji na beljakovinah živalskega izvora, pri čemer je treba upoštevati, da ljudje žuželk nimajo za meso;
44. meni, da potrošniki vedo vse več o hrani, ki jo uživajo, in načinu njene proizvodnje; ponovno poziva, naj se potrošnikom da več informacij o proizvodnji in metodah zakola, ki se uporabijo v okviru proizvodnje, da bi prispevali k pravičnemu, lokalnemu, zdravemu in za dobrobit živali prijaznemu prehranskemu sistemu; pozdravlja posebno namero Komisije, da bo zahtevo za obvezno označevanje izvora ali porekla razširila na druge izdelke; poziva države članice, naj razvijejo in izvajajo sistem obveznega označevanja metod zakola, ki se uporabljajo pri proizvodnji mesnih izdelkov;
45. poudarja, da se količina rastlinskih beljakovin, ki so trajnostno proizvedene v EU, ne bo povečala, če ne bo tržnega povpraševanja ali zadostnega dobička za kmete; meni, da bi ciljno usmerjena javna podpora, kot so okoljske sheme, lahko povečala donosnost gojenja poljščin; poziva akterje na trgu, naj razvijejo tehnike za določanje vsebnosti in kakovosti beljakovin v žitih, beljakovinskih rastlinah in krmi, da bi bila vsebnost

⁵ Uredba (EU) 2015/2283 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o novih živilih, spremembi Uredbe (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 258/97 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Komisije (ES) št. 1852/2001 (UL L 327, 11.12.2015, str. 1).

⁶ Uredba (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 (UL L 347, 20.12.2013, str. 671).

beljakovin bolje izražena; poudarja, da lahko večja preglednost trga izboljša njegovo delovanje, zmanjša količine odpadkov in prispeva k bolj krožnemu živilskemu sektorju; meni, da bi morali politične strategije in zakonodajni okviri spodbujati te trge; poudarja, da je proizvodnja rastlinskih poljščin z nižjo vsebnostjo beljakovin poleg pridelave poljščin z visoko vsebnostjo beljakovin še vedno bistvenega pomena in da bi moral razvoj teh virov temeljiti na načelu pozitivne masne bilance suhe snovi in beljakovin;

46. meni, da je živilskopredelovalna industrija sestavni del krožne vrednostne verige beljakovin, saj omogoča pridobivanje več vrednosti iz beljakovinskih poljščin; poudarja, da je treba povečati zmogljivosti za predelavo rastlinskih beljakovin; meni, da je pomembno, da predelovalna industrija sledi svojim tokovom odpadkov, da jih bo mogoče količinsko opredeliti;
47. poudarja, da je treba ukrepati na vseh ravneh, da bi povečali trajnostno proizvodnjo beljakovin, zlasti domačo proizvodnjo rastlinskih beljakovin, tako da se zagotovi podpora kmetom, zlasti malim in srednjim kmetijam ter družinskim kmetijam; zato poziva države članice, naj ustvarijo in povečajo podporo naložbam in raziskavam na sistemski, poslovni in proizvodni ravni;
48. meni, da bi morala uporaba javnih naročil spodbujati lokalno proizvodnjo beljakovin;

Konkretni politični ukrepi

49. poziva Komisijo, naj predloži poročilo o prehranski varnosti in predlaga naslednje politične ukrepe:
 - (a) dokument z znanstvenimi in tehničnimi smernicami, ki dopolnjuje upravne smernice za pripravo in predložitev vlog za nova živila, da se pojasni postopek odobritve, hkrati pa se zagotovijo najvišja jamstva in standardi v zvezi z varnostjo hrane ter ustrezna ocena morebitnih tveganj za prehrano ljudi v skladu s previdnostnim načelom;
 - (b) kombinacijo smernic SKP, ki zagotavljajo stabilen okvir, prožne prakse upravljanja in spodbude za proizvodnjo poljščin, bogatih z beljakovinami, in bolj beljakovinsko bogat pridelek travnišč in stročnic na splošno; v okviru sedanje SKP in prek okoljskih shem bi bilo treba spodbujati proizvodnjo poljščin, bogatih z beljakovinami; Komisija bi morala razmisliti o možnosti, da se na zemljiščih v prahi dovoli gojenje poljščin, bogatih z beljakovinami, kadar je to v skladu s strogimi okoljskimi pravili;
 - (c) študijo o pojavu, razvoju in širjenju škodljivcev in patogenov, ki ogrožajo uspešno spravilo stročnic;
 - (d) jasno strategijo financiranja raziskav in razvoja za pospeševanje in spodbujanje razvoja komplementarnih preventivnih in kurativnih ukrepov za varstvo rastlin z uporabo tehničnih inovacij, kot so precizno kmetovanje, robotika, koristne žuželke ter učinkoviti in varni pesticidi;
 - (e) kombinacijo smernic o javnem naročanju, ki bo poenostavila porabo lokalnih beljakovin in pripravo lokalnih zahtev;

- (f) kratkoročno začasno odstopanje z zadostno pravno varnostjo za zagotovitev uporabe dušika, pridobljenega iz gnoja (RENURE) in dolgoročno pravno uporabo meril glede razvoja RENURE, ki jih je na podlagi znanstvenih meril razvilo Skupno raziskovalno središče in jih v skladu z direktivo o nitratih⁷ razvrstilo med kemična gnojila;
- (g) spremembo Priloge III k direktivi o nitratih, da se olajša uporaba digestata iz bioloških odpadkov, pridobljenih z anaerobno razgradnjo hlevskega gnoja;
- (h) politike, ki zagotavljajo, da uvoz beljakovin izpolnjuje standarde proizvodnje in kakovosti EU o vplivu na zdravje in okolje, da bi povečali konkurenčnost proizvajalcev EU v primerjavi s proizvajalci zunaj EU; politike za spodbujanje boljših standardov na svetovni ravni;
- (i) analitično študijo o razpoložljivem prostoru za beljakovine na trgu;

o

o o

50. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji .

Or. en

⁷ Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L 375, 31.12.1991, str. 1).